

Sygn. akt I ACa 505/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 lipca 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Joanna Naczyńska
Sędziowie :	SA Lucyna Morys-Magiera SO del. Jacek Włodarczyk

po rozpoznaniu w dniu 3 lipca 2020 r. w Katowicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa J. J.

przeciwko Skarbowi Państwa – Ministrowi Sprawiedliwości i Prezesowi Sądu Okręgowego w (...)

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 27 marca 2020 r., sygn. akt II C 240/20

prostując w części wstępnej zaskarżonego wyroku oznaczenie organów reprezentujących Skarb Państwa jako Minister Sprawiedliwości i Prezes Sądu Okręgowego w (...)

--	--	--

1) oddala apelację;

2) odstępuje od obciążenia powoda opłatą podstawową od pozwu i od apelacji.

SSA Lucyna Morys-Magiera SSA Joanna Naczyńska SSO del. Jacek Włodarczyk

Sygn. akt I ACa 505/20

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 27 marca 2020r. Sąd Okręgowy w Katowicach oddalił powództwo J. J. wniesione przeciwko Skarbowi Państwa – Ministrowi Sprawiedliwości i Prezesowi Sądu Okręgowego w (...) o zapłatę 100 000zł z tytułu zadośćuczynienia za brak szacunku i rozstrój zdrowia powoda (nadciśnienie, bóle głowy, żołądka, wątroby, stany

depresyjne i padaczkę) spowodowany przez niezgodne z prawem działania funkcjonariuszy pozwanego, naruszające dobra osobiste powoda, które polegały na dyskryminacji powoda, bezpodstawnym oddalaniu lub zwracaniu jego wniosków i skarg, oddalaniu powództw, środków zaskarżenia, wniosków do Sądu Najwyższego, a także na niedoprowadzaniu powoda na rozprawę i na opieszałości w rozpoznawaniu spraw określonych w pozwie.

Sąd Okręgowy stwierdził, że podstawą pozwu jest oczywiście bezzasadne założenie powoda, że każda niekorzystna dla niego decyzja procesowa jest bezprawna i stanowi formę okazania mu braku szacunku (obrazy czci) oraz źródło dyskryminacji, co - według powoda - skutkuje rozstrojem jego zdrowia, a nadto, że powód inicjuje dziesiątki postępowań sądowych, prowadzonych w tym samym czasie i nie jest możliwe wykazanie, że stan jego zdrowia uległ rozstrojowi akurat na skutek procedowania w sprawach, na które powołuje się w pozwie. Przyjął, że nie sposób twierdzić, że pomiędzy negatywnymi dla powoda orzeczeniami i zarządzeniami wydanymi w sprawach, które przywołał, a jego rozstrojem zdrowia (o ile taki ma miejsce) - istnieje tzw. adekwatny, czyli normalny - w kategoriach: przyczyna i skutek - związek przyczynowy w rozumieniu art.361k.c. Podkreślił, że istnienie takiego związku jest niezbędną przesłanką przypisania pozwanemu odpowiedzialności w oparciu o art.417§ 1k.c. czy art.417¹ § 2k.c. Podkreślił również, że rozstrój zdrowia strony nie stanowi normalnego następstwa procedur sądowych oraz, że oczywistym jest, że niekorzystne dla powoda rozstrzygnięcia - z obiektywnego punktu widzenia - a taki wymagany jest przy ocenie czy doszło do naruszenia dóbr osobistych - nie skutkowały naruszeniem dóbr osobistych powoda, a w szczególności jego zdrowia, czci, czy godności osobistej. Zaakcentował, że prawo do sądu, w tym prawo do rozpoznania sprawy bez zbędnej zwłoki, nie jest dobrem osobistym człowieka. Powołując się na oczywistą bezzasadność powództwa zarówno w oparciu o wskazane wyżej przepisy, jak i w oparciu o regulacje art.488 k.c. w związku z art.23 k.c., czy w oparciu o art.445 k.c. w związku z art.444 §1k.c. i pomijając postępowanie dowodowe oraz wnioski procesowe złożone wraz z pozwem, Sąd Okręgowy - na podstawie art. 191¹ §1-3 k.p.c. - powództwo oddalił.

Apelację od wyroku wniósł powód, zaskarżając go w całości i wnosząc o jego zmianę poprzez uwzględnienie powództwa. Alternatywnie wniósł o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Apelację oparł o zarzut naruszenia przepisów prawa materialnego i procesowego poprzez pozbawienie go możliwości wzięcia udziału w procesie, brak przyznania mu pełnomocnika z urzędu, oparcie rozstrzygnięcia na odpowiedzi na pozew z pominięciem materiału dowodowego, w tym dokumentacji medycznej. Wywodził, że sposób procedowania w sprawie uzasadnia zarzut arbitralności Sądu i ograniczenia jego prawa do obrony. Ponadto, zarzucił przedwczesność obciążenia go kosztami procesu w świetle art. 102 k.p.c. i podniósł, że art. 191¹ k.p.c. nie ma w sprawie zastosowania.

Sąd Apelacyjny - na podstawie art. 350§1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 67§2 k.p.c. prostując w części wstępnej zaskarżonego wyroku oznaczenie organów reprezentujących pozwanego Skarb Państwa jako Minister Sprawiedliwości (w miejsce Ministerstwa Sprawiedliwości w W.) i Prezes Sądu Okręgowego w (...), zważył, co następuje:

Apelację, tak jak i pozew cechuje ogólnikowość twierdzeń i zarzutów nie pozwalających na powiązanie żądania pozwu z żadnymi konkretnymi okolicznościami faktycznymi, które można byłoby rozpatrywać w kategoriach uzasadniających powództwo. Występowanie u powoda nadciśnienia, bóli głowy i wątroby, stanów depresyjnych i padaczki oraz fakt, że powód zainicjował setki spraw sądowych, w których nie uwzględniono jego powództw, wniosków, skarg i środków odwoławczych nie dają się bowiem powiązać jako pozostające w adekwatnym związku przyczynowo - skutkowym, uzasadniającym powództwo o zadośćuczynienie.

Deliktowego, zawinonego działania bądź zaniechania pozwanych nie sposób wywieźć ze wskazania przez powoda w pozwie sygnatur 47 spraw, które toczyły się z udziałem powoda w różnym okresie i przed różnymi Sądami w całej Polsce, ani też z okoliczności, że wnoszone w tych sprawach przez powoda powództwa, wnioski i skargi, a także środki odwoławcze były - w ocenie apelującego - rozpatrywane opieszale i nie były uwzględniane, ani z faktu, że Sądy odmawiały powodowi zwolnienia od kosztów sądowych, ustanowienia pełnomocnika z urzędu i nie zarządzały doprowadzenia powoda na rozprawę. Wymienione czynności sądowe nie noszą cech dyskryminacji, lekceważącego i instrumentalnego traktowania, ani nie są wyrazem wykorzystania sytuacji życiowej powoda, odbywającego karę

pozbawienia wolności. Są wyrazem decyzji procesowych, znajdujących umocowanie w obowiązujących przepisach; a wydane w przywołanych sprawach prawomocne orzeczenia, korzystające - stosownie do art. 365 i 366 k.p.c. - z przymiotu powagi rzeczy osądzonej, stanowią oczywisty dowód tego, że powód występuje z licznymi bezzasadnymi powództwami, wnioskami i skargami. Powód nie wskazał, by w którymkolwiek z wymienionych w pozwie postępowań uwzględniona została skarga na przewlekłość postępowania sądowego, ani też, by którekolwiek z orzeczeń w przywołanej przez niego w pozwie sprawie zostało wzruszone, bądź uznane, w przewidzianym ku temu trybie za niezgodne prawem. Samo niezadowolenie powoda z przebiegu postępowań sądowych i z treści wydanych orzeczeń nie stanowi przesłanki odpowiedzialności pozwanego Skarbu Państwa. Z faktu, że powód wystąpił z setkami bezzasadnych roszczeń i wniosków nie można wywieść odpowiedzialności pozwanego za wpływ tej treści orzeczeń na zdrowie powoda, co w sposób oczywisty wyklucza przypisanie pozwanemu odpowiedzialności deliktowej w oparciu o art. 417§1 k.c., art. 417¹ § 2k.c., bądź art. 415 k.c.

Trafnie też Sąd Okręgowy stwierdził, że prawo do rzetelnego i sprawnego procesu sądowego, w tym prawo do rozpoznania sprawy przez Sąd w rozsądnym terminie nie mieści się w katalogu dóbr osobistych, normowanym przez art. 23 k.c. W katalogu tym nie mieści się także nieuwzględnienie przez Sąd roszczeń, wniosków, skarg i środków odwoławczych. Poza podjęciem przez Sądy prawem przewidzianych czynności sądowych, powód nie wskazał na żadne działania, bądź zaniechania funkcjonariuszy pozwanego Skarbu Państwa, którym można byłoby przydać przymiot naruszających dobra osobiste powoda. Z tej przyczyny Sąd Okręgowy miał pełne podstawy ku temu, by stwierdzić oczywistą bezzasadność powództwa także w oparciu o art. 24 §1 k.c. w zw. z art. 448 k.c.

Jako, że oczywista bezzasadność powództwa wynikała już z treści samego pozwu, Sąd Okręgowy w oparciu o art. 191¹§3 k.p.c. mógł oddalić powództwo na posiedzeniu niejawnym, nie doręczając odpisu pozwu podmiotom legitymowanym do reprezentowania pozwanego i nawet bez rozpoznania zgłoszonych w pozwie wniosków o zwolnienie od kosztów sądowych i o ustanowienie pełnomocnika z urzędu i wniosków dowodowych. Tym samym podniesione przez powoda w apelacji zarzuty pozbawienia możliwości wzięcia udziału w procesie, braku przyznania mu pełnomocnika z urzędu, czy rozstrzygnięcia sprawy bez przeprowadzenia postępowania dowodowego nie są w stanie wzruszyć zaskarżonego wyroku. Wbrew też wywodom powoda, Sąd Okręgowy nie oparł rozstrzygnięcia o treść odpowiedzi na pozew, ponieważ żadnej z jednostek powołanych do reprezentowania pozwanego nie został doręczony odpis pozwu i żadna z nich nie złożyła w sprawie odpowiedzi na pozew. Nietrafnym, wręcz bezprzedmiotowym był także zarzut, jakoby Sąd Okręgowy obciążył powoda kosztami postępowania, ponieważ orzeczenie tej treści nie zostało przez Sąd Okręgowy wydane.

Zasadnie stwierdzona przez Sąd Okręgowy oczywista bezzasadność powództwa, dała Sądowi Apelacyjnemu asumpt do pominięcia w oparciu o art. 391¹ k.p.c. czynności, które ustawa nakazuje podjąć na skutek wniesienia apelacji, w tym do niewzwania powoda do uiszczenia opłaty od apelacji; do rozpoznania apelacji na posiedzeniu niejawnym, bez doręczenia odpisów apelacji podmiotom powołanym do reprezentowania pozwanego Skarbu Państwa, jak i do pominięcia wniosków złożonych wraz z tą apelacją. Przede wszystkim zaś oczywista bezzasadność powództwa legła u podstaw oddalenia apelacji - na podstawie art. 385 w zw. z art. 391¹ k.p.c. - także jako oczywiście bezzasadnej.

Stosując art. 14a) ust. 2 i art. 113 ust. 4 ustawy z 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn. Dz.U. z 2019, poz. 785) Sąd Apelacyjny odstąpił od obciążenia powoda opłatą podstawową od pozwu i od apelacji.

SSA Lucyna Morys-Magiera SSA Joanna Naczyńska SSO del. Jacek Włodarczyk